

MAGYAR LAPOK

L. Nemzeti Múzeum Könyvtárának

X. évfolyam, 156 (2718) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 július 10

Honvédeink 25 ezer foglyot ejtettek a Zbrucz melletti harcban

Az angol hajók hadianyaggal elindultak a Szovjetunió felé. Roosevelt titkos parancsot adott az izlandi amerikai flottának

MEGKEZDŐDÖTT A KELETI HÁBORU MÁSODIK SZAKASZA

Honvédseregünk a szovjet által elnyomott lengyel és ukrán területekre érkezve, az egykori elnyomók uralmáról ugyanolyan borzalmas emlékeket kapott, mint a német hadsereg a maga elnyomulási területein. Mindenütt ezerszámra összefogdosott őslakosok tömeges lemészárlásáról, válogatott kínzások közti kivégzéséről maradtak bizonyító nyomok, halomszámra fekvő tetemek, feljesztett vagy megcsontított hullák, maglyahalálból összegyűlt emberhamvak, félig perzselődött csontmaradványok és koponyadarabok. Gyermek és asszonyok összevagdalt és szétépdesztett testroncsai is hirdetik, hogy ott, azokon a szerencsétlen városokban és falvakban pár nappal ezelőtt a bolsevizmus uralkodott. Állati kegyetlenségnek szokták mondani az ilyen embertelen elbánást az élő, érző, gondolkodó lényekkel. De talán az állat mégse tud olyan kegyetlen lenni, mint amilyen öldöklő és válogatott kínzásokkal a bolsevisták dúltak embertársaik között. Állattól nem telik ki ilyen kegyetlenség, csak a nagyon-nagyon rossz emberektől, akik rossz lelkiismeretüktől riasztva a mások halálra kínzásában keresnek mámort és elfelejtető kéjelgést.

Európa fölkerekedett, hogy ezt a rossz lelkiismeretet ellátoltsa a maga földjéről. Ugyanakkor az Észak-amerikai Egyesült Államok vezetője jónak látta, hogy Európa földjére, Izland szigetére behatoljon, s így zárja az emberszörnyeteket elleni harcot. Rooseveltnél elnök az emberiség nevében mindenképpen hadba akar szállani Európa megújulása ellen; fut a hábrú után, hogy a szákmányolásra megérkezessék. De hogy ezt a hadbaszállást semmi erkölcsi szemponttal megindokolni nem lehet, az is bizonyos. Hiszen ez a hadbaszállás nem egyéb, mint hozzájárulás a bolsevista kegyetlenkedők megsegitéséhez. Azonosulás a tömeges kivégzések és halálra kínzó kegyetlenkedések uralmával. Rooseveltnél is ott áll Izlandon a rosszlelkiismeretű emberek szadista örületének a lábában. Amerika népe nincs vele, csak azok, akik hasonlóan rossz lelkiismeretűek. Ezek uralma is meg fog dőlni, mert a történelem folyamán még sohasem volt példa rá, hogy a rossz lelkiismeret kegyetlensége tartósan diadalmasodni tudott volna.

Mai táviratainkat ezzel a jövőbenézzel olvashatjuk.

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. honvédezerkar főnöke közli:

Gyorsan mozgó csapataink tegnap folytatták a Zbrucz folyó átjárójánál az ellenséges utóvédekkel vívott harcukat. Július 9-től kezdve gyors csapataink a szövetséges német hadsereg kötelékében folytatják hadműveleteiket. A gyalog seregtettek a megszállt területek pacifikálását folytatják. Az összegyűjtött foglyok száma eléri a 25.500-at. Az igazolt ukránokat otthonukba bocsátják.

Budapestről jelenti a MTI: A Pestirja: Zürichből jelenti, hogy a Stalín vonal ellen folyó mostani német támadás a háború második fázisa. Hivatalos jelentést az eddig elért eredményről nem adtak ki és mint katonai helyről mondják, a legközelebbi napokban nem várható részletes jelentés.

A németek már védekező arcvonallal állnak szemben

Milánóból jelenti a Stefani: A Corriere della Sera a keleti harctéri katonai helyzettel kapcsolatban kiemeli, hogy a németek már nem támadó, hanem védekező arcvonallal állnak szemben. Hangsúlyozza a lap, hogy a szovjet harcigységek számai megsemmisültek. A haderő többi részeit a Stalín vonal erődítményeinél összpontosítják. Ily módon a német csapatok mentesülnek attól a nehéz feladattól, hogy az óriási kiterjedésű és közlekedési utonalakban szegény ország belseje felé önként visszavonuló ellenséget üldözzenek. (MTI)

Washingtonból jelenti a NTI: Argentína csütörtöki függetlenségi ünnepe alkalmából Rooseveltnél elnök rádióbeszédet mondott, amelyet főként Argentína számára közvetítettek az Egyesült Államok rádióállomásai. Rooseveltnél az Egyesült Államok lakossága és kormánya nevében jó kívánságait fe-

jezte ki Argentiniának, majd a többi közt a következőket mondta:

A háború és a támadások más földrészekén végleges veszélyt jelentenek az amerikai köztársaság szabadságára és függetlenségére és fenyegetik a keresztény műveltséget, amelyet az amerikai országok nagyra becsülnek. (MTI)

Váratlanul összehívták a szobranjet

Zürichből jelenti a Budapesti Tudósító: Szófia jelentés szerint a szobranjet szerdán váratlanul rendkívüli ülésre hívták össze. (MTI)

LÉGIARIADÓ VOLT BUKARESTBEN

Bukarestből jelenti a MTI: Bukarestben szerdán este háromnegyed 10 órakor 20 percig tartó légiriadó volt. Ellenséges gépek nem jelentek meg.

LÉGIHARCBA ELÜZTEK A FINNEK A SZOVJET REPÜLŐKET

Helsinki-ből jelenti a NTI: Hivatalosan jelentik, hogy egy 9 gépből álló finn romboló járőr szerdán Lahden-pohje mezőváros felett összecsapott egy 17 gépből álló szovjet romboló alakulattal. A finn gépek 8 szovjet gépet lelőttek, mire a többi elmenekült. Megállapították, hogy az elmenekült gé-

pek közül 6 erősen megsérült. A mintegy tíz percig tartó csatából valamennyi gép sértetlenül tért vissza. (MTI)

KOMMUNISTAELENES TŰNETÉSEK SVÉDORSZÁGBAN

Stockholmból jelenti a NTI: A stockholmi finn követ közölte, hogy szerdán este hatalmas néptömeg tüntetett Finnország mellett. A tüntetők egyrésze ezután a svédországi kommunisták lapjának kiadóhivatala elé vonult és ott kiabált:

— Le a Ny. Tag-gal, Pusztuljanak Svédországból a kommunisták!
A rendőrség közbelépése allította helyre a rendet. (MTI)

(Tudósításunk folytatása a 2. oldalon)

UTCAI ESET

Irta: Dr Paál Árpád

Tegyük fel, hogy a következő eset történik. Az utcán összeesik egy rongyos ruhájú, megviselt arcú szegény öreg asszony. Az utca járókelői tömegbe gyűlnek körülötte, forgalmi akadály támad, a rendőr odasiet, hogy az akadály eltávolításáról intézkedjék. Ömaga emeli föl a földre hullott merev alak vállát, egynéhány körülálló segít neki, s bevonják a legközelebbi kapualjba. A rendőrnek vissza kell állnia az őrhelyére, a kapualjában néhány résztvevő morad az elájtult öregasszonnyal. Azok közül valamelyik vizet kér a házban lakóktól, hogy felmossa az elájtult. Az elesett öregasszony magához tér, megszólal sok nyögés között, lassan-lassan megvallja, hogy napok óta nem evett, szállás nélkül bujdosott, s a város közti folyópart buvóhelyein, vagy a hidak alatt vonta meg magát egy kis elszunnyadásra, de az éhség fölverte, a városba bekényszerült, hogy valahonnan valakitől ennivalót kapjon. Így történt meg vele, hogy összerogyott az utcán.

Még nem tud lábra állani. A házbelieliek közül valaki egy pohárka tejet ítat meg vele. Attól megszűnnek a gyomra kínjai, de még mindig gyöngébb, sem hogy egy lépést tudjon tenni. A kapualjából beviszik egy szegényesebb szoba hasonlóan szegényes lócájára. Valaki jobbszívű az orvosi hivatalhoz, vagy a szegényügyű, népjóléti irodához szalad, hogy segíteni kell a szegény összerogyott öreg asszonnyal. A többi érdeklődő, aki összeszedte az utcai jeleneteket, most már szétoszlik, s ki-ki a maga dolga után siet. A rendőr még jelentést tesz az esetről vagy a legközelebbi utcai telefonon, vagy az őrhelyén való szolgálat bevégeztekor. További kedvező fejlődés, hogy mentők jönnek, s beviszik az öregasszonyt valamelyik kórházba. De az is lehet, hogy mivel baleset nem történt, mentők se jönnek, hanem az öregasszony ott marad abban a kapualjban, vagy azon a szegényes lócán, ahová első segélyként elhelyezték.

A többiről hivatalosan kell intézkedni. Ha falun történik az eset, ott a szomszédasszonyok összefutnak, s élelemmel föltaplálják az öregasszonyt, fel is ruházzák, kikérdezik, hogy hol a rokonsága és valami alkalmi szekéren elszállítják oda, ahol inkább otthon lehet. Városban az elintézés már körülményesebb. Jegyzőkönyveket kell fölvenni, orvosi és egyéb vizsgálatokat kell végbevenni, amik mind egy-egy külön hivatal elindítása szerint történnek. Ha leggyorsabb telefonálással intézkednek is, hogy mindez végbemenjen, akkor is órákba kerül, sőt napokba is kerülhet, amíg a szegény öregasszonyt a hirtelen menedékkül kapott szegényes lócáról valami kórházba, vagy egyéb jótékonyági intézmény gond-

viselésébe átadhatják. Akkor aztán még elkezdődik a további hivatalos eljárás annak a kutatására, hogy ki tartozik a szegény öregasszony gondozásával. Ha a kutatás eredménytelen, akkor következik az a fordulat, hogy a gondozás terhét ráutalják a város szegényalapjára, vagy valami országos népjóléti alapra.

Amíg az öregasszony összeesésétől az ügy fejlődése ideig járhat, arra nézve mind a legjobb lehetőségeket vettük számításba. De rosszabb fordulatok és keservebb kiejelődések is történhetnek. Maradjunk csak a legjobb esetenél, mikor közönség részvétele és hivatalos eljárás egyaránt siet vele, hogy segítsen. Láthatjuk a leírt folyamatból, hogy bármily gyorsan intézkedjék is a hatóság, a közönség részvevő közreműködését nem nélkülözheti. Múskülönben az összeesett öregasszony s a körülötte összegyűlő báméskodó sereg órák hosszáig lehetne forgalmi akadály. Kell egy szegényes kapualj, egy szegényes lóca, egy pohár tej, amit egyik szánalozóhoz oda. Kell egy önkéntesen buzgólkodó ápoló, aki egyéb dolgát otthagya, a szegényasszony életrehozatalán fáradozik. A hathatósabb hatósági segítség megérkezéséig, az intézményes támogatás eljöveteleig a társadalom önkéntes és életfőtönös odaátetése olyan szükséges, hogy élet-halál kérdése függ tőle.

Igen csodálatos, hogy az összeesett öregasszony a legtöbb esetben csak szegényeknél káppja meg a hirtelen menedékszállást. A tömegből senkinek nem jut eszébe, hogy valami gazdag, jómódu, díszes szálláson kerjen a szerencsétlen részére elhelyezést. A nyomor a magához hasonló környezetben keresi az első megértést, csak ottan biztos a maga megsegítése felől. Az ellentétek magaslataig nem is mer emelkedni, csak a maga mélysegeiben sejtí az igazi részvételeit és összhangot. Ebben a jelenségben fölismertjük azt a törvényszerűséget, hogy a küzdő, szenvedő és fájdalommal közt élő tömegek a hivalkodó és kiütköző gazdagság iránt bizalommal nem viselkednek. Ebből viszont levonható az a következtetés, hogy a gazdagoknak is fel kell hagyniuk a hivalkodó életmódokkal, ha a bizalmatlanságot társadalmi bajja és végzettségük nem akarják növelni a fejük fölött. Több egyszerűség, több együttes nélkülözés szükséges, hogy erősebb társadalmi együttérzés lehessen minden vonatkozásban. Több önkéntes munka kell azok részéről is, akik azt se tudják, hogy az üres idejüket milyen szórakozásba öljék. Szórakozás helyett vállalják el az önkéntes jótetésben való helytállást, a nyomorgókön való névtelen és folytonos segítséget. Meglátják, hogy mennyivel tartalmasabb lelki kielégülést fog ez hozni nekik, mint bármiféle üres szórakozás.

Mindent nem lehet az államra, a városra, a hatóságokra hagyni, hogy azok végezzék el a részvét kötelességeit. Nem lehet ajkbiggyesztő kicsinylésekkel beszélni, hogy ebben a tekintetben a hivatalos utakon hosszadalmasan, késedelmesen érkezik a segítség, sok a bürokrácia, stb., stb. A közönségnek éreznie kell, hogy végső sorban mégis azok a hivatalos utak hozzák meg a segítséget, a hatósági erőt, a közönség intézményes támogatását. De nem szabad minden bajt és minden összeesést már a kezdetén odaszállítani a hatóságokra, mert akkor a hatóságok se tudnak megküzdni a hirtelen feltorlódt feladatokkal. A jószívűségben és az

okos segíteni tudásban a társadalomnak is részt kell vennie, s különösen részt kell venniük a tehetősebbeknek. Részt kell venniük minden alakszerűség, minden agyonrendezés nélkül, s minden hírlapi elismerésre és emlegetésre való számontartás nélkül. Részt kell venniük minden egyletesdi és minden szereposztás nélkül, mert az efféle szövevényesség az, amit a

társadalom bürokráciájának lehet nevezni. A jót önkéntelenül és ösztönyszerűen kell cselekedni, mert ebben nyilvánkozik meg a társadalom egészsége minden beteg tünettel szemben.

Mi bámulatos példái láttuk annak, hogy közönségünk mennyire tele van a jótetésnek ezzel az ösztön-szerűségével. Ebben bízva merjük

hinni, hogy azok is, kik eddig üres magasságokban éltek, leszállnak abba a csodálatos lélekemléységbe, mely közönségünk jószívét annyira jellemzi. Meg kell küzdenünk a szegénységgel, még pedig úgy, hogy mindnyájan részt vállaljunk annak a terhéből. Akkor bátran bízhatunk társadalmunk építő és minden bajon diadalmaskodni tudó jövődjében.

Sziriában fegyverszünetet kért Franciaország

Vichyből jelenti a MTI: Hivatalosan jelenti hogy a francia kormány felhatalmazta Dentz tábornokot, Sziria főbiztosát, hogy fegyverszünetet kérjen.

Egy másik hivatalos francia jelentés szerint a francia kormány minden fáradozása ellenére sem volt abban a helyzetben, hogy kielégítő mértékben juttathassa el segítségét a Sziriában küzdő csapatoknak. Attól a kívánságtól vezérelve, hogy a napról-napra egyenletlenebbé váló küzdelem és a hiába való vérontás elkerülése végett abban a tudatban, hogy a francia fegyverek becsületén nem esett csorba, a francia kormány felhatalmazta Dentz tábornokot fegyverszüneti kérésére. Ez irányban már lépés is történt a beirutai amerikai főkonzul közvetítésével.

A FRANCIA KORMÁNY MA DÖNT A SZIRIAI FEGYVERSZÜNETI FELTÉTELEKRŐL

Zürichből jelenti a Budapesti Tudósító: A Neue Zürcher Zeitung vichyi tudósítója jelenti, hogy Darlan miniszterelnökké helyettesével közölték tavaszélon az angolok sziriai fegyverszüneti feltételeit. Darlan még ma visszatér Vichybe. A francia kormány előreláthatóan még ma meghozza a döntést. (MTI)

DENTZ TÁBORNOK FEGYVERSZÜNETI KÉRELME

Párizsból jelenti a MTI: A francia sajtó érdeklődésének előterében Dentz tábornok fegyverszüneti kérelme áll. A francia lapok kiemelik, hogy utánpótlási lehetőség nélkül egy hónapig álltak ellen a tízszeres túlerőnek. A lapok szerint ha elfogadhatatlan feltételeket szabnak, akkor a francia csapatok tovább folytatják az ellenállást.

PORTUGÁLIA MEGERŐSÍTI AZ AZORI SZIGETEKET

Lisszabonból jelenti a Stefani: Újabb portugál csapatok indultak utnak az

Azori szigetek helyőrségének megerősítésére. (MTI)

ERŐS TÁMADÁS CYPRUS ELLEN AZ ANGOLOK NÁPOLYT BOMBÁZTAK

Rómából jelenti a Stefani: Az olasz főhadiszállás 400-ik közleménye: Légi erőink kötelékei támadást intéztek a Cyprus szigetén fekvő légi támaszpontok ellen. Cyprus partvidéke közelében repülőink megtorpedóztak

egy 5000 tonnás gőzöst. Cyprustól délre vadászaink lelőttek egy angol gépet. Észak-Afrikában egyik légitámaszponton több angol gépet elpusztítottunk. Az ellenség Benghazit és Tripolit ellen intézett légitámadást. A támadásban részvevő hét gép közül kettőt légvédelmünk négyet vadászaink lőttek le. Éjjel angol légitámadás volt Nápoly ellen. A polgári lakosság közül 14 ember meghalt, 30 megsebesült. (MTI)

Titkos parancs az amerikai flottának

Budapestről jelenti a MTI: A Pest írja: Washingtonból jelenti: A Fehér Házban szerdán este Knox tengerészetiügyi miniszter közölte, hogy Roosevelt az Izland előtt cirkáló amerikai flottaegységeknek különös parancsot adott. A parancs tartalmáról nem volt hajlandó nyilatkozni. Arra a kérdésre, vajjon az amerikai flotta a nyugati félteke védelmére, megindítaná-e a tüzelést, azt felelte, hogy azt hiszi, nem lehet kétség a tekintetben, milyen magatartást fog tanúsítani az amerikai flotta.

AZ ANGOL SEGÍTSÉG EGY RESZE UTBAN VAN A SZOVJET FELE

Newyorkból jelenti a NTI: Az angol zárlatügyi miniszter szerint — jelen-

ti az Associated Press — az angol hajók megtették minden előkészületet, hogy angol hadianyagot juttassanak el a Szovjetunióba. A hadianyag egy része már útban van. (MTI)

WILLKIE AZ USA IRORSZÁGI KATONAI TÁMASZPONTJAIT SZERETNÉ KIVINNI

Washingtonból jelenti a NTI: Willkie az elnökkel folytatott megbeszélés után kijelentette, hogy a maga részéről kívánatosnak tartaná, ha az Egyesült Államok katonai támaszpontokat létesítené Irországban és Skóciában. Az Associated Press szerint Willkie hangsúlyozta, hogy kizárólag saját nézetét fejezte ki. (MTI)

Erős olasz támadás Cyprus ellen

Rómából jelenti (Stefani): A Messagero Anglia kereskedelmi hajóhadának a háboru kezdete óta 12.432.000 tonnányi óriási veszteségével foglalkozva, megállapítja, hogy az elsüllyesztett hajók hatalmas kárt jelentenek Angliának, mert a veszteségek értéke körülbelül ötven font tonnanként. Hozzá kell tenni hogy a háboru első esztendejében elsüllyesztett gőzösök az angol tengerészet legjavát

jelentik. A hajók fegyver- és élelmiszer-rakományát Anglia olyan drágán vásárolta meg, hogy a teljes károsodás legalább egymilliárd kétszáz millió fontra becsülhető. Hangsúlyozza a lap, hogy az angol kereskedelmi hajóhad ilyen tekintélyes részének elpusztulása súlyos csorbát ejtett az angol tengeri hatalom tekintélyén. Ez a hiány hosszú évekre éreztető marad. (MTI)

Londonból jelenti a Reuter: A légügyi és belbiztonsági miniszterium közli csütörtök reggel: Az ellenség az elmúlt éjjel csaknem kizárólag a partvidék felett fejtett ki légitervekenységet. Az ország belsejébe csupán néhány gép dobott bombát. Bombák hullottak több dél-skóciai helységekre és egy észak-angliai majorságra is. (MTI)

Teheránból jelenti a Stefani: Az angolok ellen fellázadt arab törzsek továbbra is zavarják az Eufrátesz vidékén végzett angol hadmozdulatokat. Egyes arabok betörték Mossul és Hasi környékére. Az iraki szenátus angol barátságáról ismert elnök, aki a muzulmánok szent helyére, Dedzsdebe utazott, hogy az angolok elleni szent háborúnak végét jelentse ki, olyan hatalmas tüntetéssel fogadták, hogy kénytelen volt sürgősen elhagyni az országot. (MTI)

Összeült az összeférhetetlenség szabályozására alakult bizottság

Budapestről jelenti a Budapesti Értesítő: A törvényhozói összeférhetetlenség szabályozásának előkészítésére kiküldött 27 tagú bizottság, mint ismeretes, július elsején ült össze első ízben. Az ülésen Donáth György előadó ismertette az előadói tervezetet, majd a szükséges adatok beszerzése céljából a tárgyalást elnapolták, azzal, hogy a képviselőházi ülések befejezése után újból összehívják a bizottságot. A bizottság ma délelőtt tíz órakor viéz Bobory György elnöklésével újból összeült. A kormány részéről

Antal István dr igazságügyi államtitkar jelent meg. Megkezdődik a tervezet felvétel általános vitát, amely iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg a bizottság tagjai részéről, úgyhogy ma délután és előreláthatóan holnap délelőtt is folytatják az általános vitát. A vita anyagának feldolgozása céljából a bizottság azután elnapolja üléseit.

A részletes vitára a nyár végén, — esetleg már augusztus végén, ülnek ismét össze. (MTI)

A Stalin-vonalnál kifejlőben van a döntő harc

Meglepetésszerű sikeres támadások repülőterek, pályaudvarok ellen

Berlinből jelentik a NTI: Német illetékes helyen közlik, hogy a sajtó képviselői előtt kijelentették, hogy a német hadijelentések a legközelebbi napokban továbbra sem fognak bővebb részleteket tartalmazni a keleti hadműveletekről. Semmiféle helység megjelölést nem adnak,

nehogy az ellenfél számíthasson arra, hogy milyen oldalról éri támadás az ugynevezett Stalin vonalat.

Közölték azt is, hogy a főváros politikai körében csak kevés hozzászólás esett még Izland megszállására vonatkozó sajtó visszhang tekintetében.

Az Egyesült Államok Izland megszállásával valóban és tényleg katonai lépést tett a nyugati féltekén kívül.

Berlini politikai köröknek felfogása ezekben a szavakban foglalható össze: Rooseveltnél fut a háború után és egyre inkább azon van, hogy utólsérje. (MTI)

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS

Vezéri főhadiszállás.) (NTI.) A véderő főparancsnokság közli: A harcok az egész keleti arcvonalon eredményesen tolnak. A Nagybritannia elleni háborúban a légierő a szerdára virradó éjjel bombázta Birmingham, Plymouth, Greath Yarmouth és Aberdeen kikötőinek haditonnosságú célpontjait. Az Anglia körüli vizeken a német gépek elsüllyesztettek egy 3000 tonnás kereskedelmi hajót és súlyosan megromogtak két tehergőzöst. Az ellenség kedden délután támadást kísérelt meg a La Manche csatorna partvidéke és a német öböl ellen. 11 gépet lelőttünk. Egy vadászlövélve szel. Nyugat-Németország több helyén 8 gépet lőttünk le. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) A keleti arcvonal északi szárnyán meghiusítottuk a szovjet katonáknak azt a törekvését, hogy a lett-szovjet határon új védelmi állásokat rendezzenek be. A hadműveletek során Ostrowot elfoglaltuk. A német csapatok Észtország felé nyomulnak előre és megszállták Tallint és Pernaut.

Egy szovjet orosz harcira kedden támadást kísérelt meg egy német tábori repülőter ellen. Mind a 27 gépet lelőttük. Egy páncéloskötél megsebesült a birtokába vett egy repülőteret 52 gépet zsákmányolva két gépet, amelyek megkíséreltek elszállni lelőttek. A légierő Zsitomir és Kíev vonalán hat szerelvényt rombolt szét. Egy másik pályatesten csapatszallító tehervonat állt. A német légierő 8-án 14 vonatot, 86 páncélos és 275 gépkocsit semmisített meg. (MTI.)

FINN HIVATALOS JELENTÉS

Helsinki-ből jelentik: (NTI.) A finn véderő főparancsnokság közlése szerint a szárazföldi határon felderítő és tűzvédelmi tevékenység folyt. Az ellenséget mindenütt visszaverték. Kedden estig 41 ellenséges harckocsit semmisített meg. A tengeri haderő a legtöbb napokban öt ellenséges hajót és egy aknakereső hajót súlyosított el ötezer tonnával. A légierő ellenséges repülőtereket és pályaudvarokat bombázott. Kedden estig 73 ellenséges gépet lőttek le. Négy finn gép nem tért vissza. Paanajärvitől délkeletre a finn

csapatok előrenyomulóban vannak.

A határon túlról elmenekült a lakosság, de később visszatért, amikor megtudta, hogy csapataink jól bántanak a lakossággal. (MTI)

OLASZ HIVATALOS JELENTÉS

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 399 közleménye: A szerdára virradó éjjel repülőalkulataink bombáztak egy repülőteret

Málta szigetén. Észak-Afrikában Tobruk arcvonalán tűzvédelmi tevékenység folyt. Repülőgépeink bombázták a tobruki erődítményeket és a Marsa Matruhtól keletre lévő állásokat. Lelejtünk két ellenséges repülőgépet. A brit légierő támadást intézett Benghazit és Tripolit ellen. Kelet-Afrikából nincs semmi újabb jelenteni való. (MTI.)

Eredményesen folytatódik a szovjet összeköttetések szétrombolása

Berlinből jelentik a NTI: A szovjet arcvonal mögötti összeköttetéseknek szétrombolása 9-én is folytatódott. A Baltikumban a támadások súlya a kelet felé kiterő szovjetseregek ellen irányul. A szovjetarcvonal mögötti

központosított bombatámadások meghiusították a szovjetcsapatoknak azt a kísérletét, hogy a német légierő által szétrombolt hidakat most pontonhidakkal helyettesítsék. A készen álló hadoszlopokat is mindenütt szét-

Gyorsan mozgó csapataink a Zbrucz mentén értek el sikereket

Kolomeát négy órás harccal foglalták el. Sötétségből léptek európai műveltség területére a szovjet foglyok

Budapestről jelentik a MTI: A honvéd vezérkar főnöke közli: **Gyorsan mozgó csapataink a Zbrucz folyó mentén az ellenséggel a folyón való átkelésért vívunk harcokat. Kerékpáros csapataink teljesítményeikkel és a műszaki csapatok jelentősen hozzájárultak az eddigi sikerekhez.**

Kolomea. (MTI.) A honvédcsapatok fogságába került hadifoglyok vallomásaiból kiderült, hogy milyen bánásmódban volt részük a szerencsétlen katonáknak a vörös hadseregben. Megállapítható az is, hogy a szovjetkatonák műveltségi foka általában a régi cári Oroszországnak műveltségi szintjét sem éri el.

Az európai viszonyokról még a tanulmány európai szovjetterületekről származó hadifoglyoknak sincs fogalmuk. A bolsevista birodalmon kívüli világról és annak népeiről semmit sem tudnak, vagy ha tudnak, ismereteik hamisak. Különösen áll ez a németekre, olaszokra, magyarokra, lengyelekre valamint a finnekre vonatkozóan. Valóságos szörnyetegként szerepelnek ezek előttük és azt hiszik, hogy akik kezükbe kerülnek azokat haladéktalanul kivégzik. Mily helyt látják, hogy ez nem következik be, buzgón hálálkodnak.

A cigarettát, kenyeret vagy egyéb élelmiszert nyújtó honvédek kezét hálálkodva csókolgatják.

A foglyok vallomásai megegyeznek abban, hogy a politikai biztosok mindennap riasztó történeteket ismertettek a német, finn és magyar katonákról. A politikai biztosok harcokban is ott tartózkodnak a harcok mögött. Igen sok katonát lelőttek pisztollyal. Áhítattal fogadták a foglyok a görögkeleti és görög katolikus lelkeseket. Az egyház üldözése ellen is elevenen él közöttük valami homályos vágyakozás a vallásos hit után.

Berlinből jelentik: (NTI.) A Berliner Börsenzeitung kiemeli, hogy a Németországgal szövetséges csapatoknak teljes részük van a sikerek-

ben. Míg a szlovák katonák a leMBER körüli harcban tüntek ki, addig a magyar csapatok Kolomeánál négy órás harc után megfutamtották a számbeli fölényben lévő bolsevikket. (MTI.)

VISSZATÉR A RENDES ÉLET A FELSZABADULT GALICIAI FALVAKBA

Budapestről jelentik a MTI: A felszabadult galíciai városok és falvak élete

Rendkívül éles tiltakozó jegyzéket intézett Törökország Angliához

Ankarából jelentik a NTI: **A török kormányhoz közelálló körökből származó értesülések szerint, rendkívül éles annak a török tiltakozó jegyzéknek a hangja, amelyben az Azalia elleni brit támadás ellen tiltakoznak. A jegyzéket a török nagykövet nyújtotta át a brit kormánynak. (MTI)**

KIÜRITETÉK ALEXANDRIA ÉS SZUEZ VESZÉLYEZTETETT VIDÉKÉT

Istanbulból jelentik: (NTI.) Alexandria és Suez veszélyeztetett vidékéről kiürített személyek száma mintegy 325 ezer Alexandriában a legutóbbi légitámadás során a vízvezeték főcsöve megsérült, amelyet eddig nem tudtak kijavítani. (MTI.)

Párizsból jelentik: (NTI.) Sajtójelentés szerint a Lille elleni légitámadásoknak 19 halottja és több mint 60 sebesült áldozata van. A munkásnegyedekben sok ház összedőlt. A lapok szerint igen nagy felháborodást keltettek ezek a légi támadások. A Petit Parisien hangsúlyozza, hogy az

ugrasztották. Több vonatot kisiklattak. (MTI.)

A SZOVJET MINDEN EREJÉVEL SEGÍTSÉGET AKAR KAPNI AMERIKÁTÓL

Newyorkból jelenti a NTI: A Szovjet teljes erővel azon fáradozik, hogy segítséget kapjon Amerikától. Reméli, hogy hamarosan megindulnak a szállítások Umanszky washingtoni szovjetnagykövet már benyújtotta a szállítandó áruk jegyzékét. (MTI.)

Helsinki-ből jelenti a NTI: Hivatalos közlés szerint szerdán Helsinki ellen intézett bombatámadás során 17 ember életét veszítette és 126 megsebesült. (MTI.)

Belgrádból jelenti a NTI: A finn arcvonalon a német csapatok kemény harcok után megszállták Salla jól megerősített városát. (MTI.)

A FINNEK MEGSZÁLLTAK SALLAT

Berlinből jelenti a NTI: Eddig beérkezett jelentések szerint a szovjet légierő a keddi nap folyamán 128 gépet veszített. Hétfőn a szovjet légierő vesztesége 20 gép volt. (MTI.)

kezd nyugodt mederbe jutni. A katonai és ideiglenes polgári hatóságok lépten-nyomon hajmeresztő felfedezésekre bukkannak. A visszavonulás előtt a szovjet csapatok csaknem minden helységben meggyilkolták a háború előtt összeszedett, többnyire ukrán tuszokat. Állati kegyetlenséggel legyilkolt holttestek egész tömege került napvilágra, csaknem minden városban és a legtöbb faluban. Többek közt elhurcolták és lemészárolták a drogobiozi kőolajtelepek 11 lengyel tisztviselőjét. Stanislawban a GPU épületében középkori kínzó eszközökkel találtak a bevonuló katonák

angol légierő kizárólag francia munkásokat ölt meg. (MTI.)

Berlinből jelentik: Mint a Német Távirati Iroda jelenti, július 3. és 7. közt a brit légierő légi harcban és a léghátrító tűzvédelmi tevékenysége következtében 101 repülőgépet veszített, míg a német légierő ugyanez idő alatt 11 gépet. Napi átlagban a brit légierő a nyugati fronton 20 gépet veszít. (MTI.)

Berlinből jelenti a NTI: A 10-én virradó éjjel angol gépek berepültek Nyugatnémetországba. Három gépet lelőttünk. Néhány polgári lakos meghalt vagy megsebesült. A bombák lakónegyedekben és kórházakban okoztak kárt. (MTI.)

Nagyvárad

új, város új utcaelnevezéseivel megjelent térkép ára: fekete nyomással 1.60 P színes nyomással 2.-

ALBERT BRODBECK:

Van-e bolsevik kultúra?

— A Magyar Lapok eredeti tanulmánya —

Szovjetország már kezdettől fogva nagyon tartózkodóan viselkedett belső viszonyainak a világ nagy nyilvánosságára elvett megismertetésével. A bolsevizmus mindig igen jól értette, hogyan borítsa fényt életkörülményeinek legfontosabb megnyilatkozásaira. Ez a Szovjet élete elé boruló titokzatos függőnyt csak látszólag lebontották fel és csak akkor, ha ezzel valamiképpen a külföldre akartak hatást gyakorolni. Azok a „munkásküldöttségek”, amelyek az utóbbi húsz év alatt a világ minden részéről Oroszországot meglátogatták, pontosan és előre kidolgozott terv szerint csupán azt láthatták, amit a Szovjet urai számukra tudatosan láthatóvá tettek. És ez mindenesetben csak igen kevés volt. Való tény, hogy a világ Szovjetország legfontosabb belső kérdéseit illetően csak nagyon hiányosan vagy sehogysem tájékozódhatott.

Bár bizonyos alkalmakkor elkerülhetetlen volt, hogy Oroszország gazdasági és technikai téren a külföldnek messzeelő betekintést ne engedjen, a szovjetországi élet kulturális szektorát nagyjából mégis sűrű homály fedte, annak ellenére, hogy a kominintern külföldi képviselői és a különböző országokban működő kommunista pártszervezetek propagandájuk leghatásosabb részét a Szovjet szellemi, kulturális és művészi teljesítményeire való hivatkozással támasztották alá. A bolsevik tudományos intézetek kutatásainak eredményeit, az akadémia munkásságát, az új szovjetirodalom és zenealkotásait valamint a film és színház teljesítményeit a bolsevik propaganda már évek hosszú sora óta mint követendő példát jelölte meg. Kézzelfogható és látható bizonyítékként azonban a külföld csupán néhány standafilmet és egy-egy könyvet kapott, a színházkultúra terén pedig ez a bizonyíték néhány állami megbízást élvező orosz rendező kommunista irányú rendezési kísérletében merült ki.

Valójában a „bolsevik kultúra” sokkal alacsonyabb szinten áll, mint ahogyan a világ közvéleménye azt hiszi. Hogy a Szovjetnek gazdasági és technikai téren zökkenői, nehézségei és kudarcjai voltak, az egy és más okból kifolyólag esetleg könnyen megmagyarázható és ilyenformán menthetőnek is látszik. Kulturális téren azonban az újjáalakulásnak semmilyen külső akadály sem állott útjában. Itt a rendszer minden kerékkötő nélkül, saját erejével indulhatott neki a munkának. Így aztán joggal lehet mindazt, amit ezen a téren elértek a szellemi alkotás elérhető legnagyobb eredményeként megjelölni.

Hogyan fest azonban valójában ez az eredmény?

Lenin volt az, aki az irányt meghatározta: Proletárkultúra megteremtése volt a cél. Milliós és milliós alkalommal, milliós és milliós formában használták ezt a kifejezést az utolsó huszonöt év alatt. Azonban csak igen ritkán és csupán néhány országban ébredtek tudatára annak, hogy már maga ez a fogalom szükségszerűleg halálát jelenti minden magasabb kultúrának. Mert ha proletárkultúra lenne, akkor polgári kultúrának is

lennie kellene — ebben az esetben pedig a logika szabályai szerint a tudományok és művészetek, valamint technikának, mely kétségtelenül a kultúra legfontosabb elemei egyaránt magukon kellene viselniük szükségszerűleg a proletár vagy polgári jellegét. A bolsevizmus megpróbálkozott ezzel a kísérlettel és az eddigi eredmények nagyon is világosak.

A bolsevizmus sajátos feladatának tekintette azt, hogy az orosz kultúrát — vagy amint mondták, a „polgári kultúrát” — mindenestől, annak hordozóival együtt kiirtsák. Ezt a feladatot a bolsevizmus köztudomásúlag gyorsan és radikálisan oldotta meg. A szovjetországi „burzsoá” — intelligencia — ha ugyan nem sikerült már előbb külföldön menekedni találnia, teljesen elvérzett, vagy pedig még ma is a börtönök és koncentrációs táborok lakója. Az új bolsevik intelligencia beláthatatlan káoszt idézett fel. A proletárkultusz elve az, hogy a szellemi élet minden ágát politizálni kell. Éppen úgy vonatkozik ez a tudományokra, mint a művészetekre is. Ez a pont egyébként már maga is világosságot derít a szovjet technikai és gazdasági csődjének egyik okára.

Szovjetunióban, hogy csak egy példát

említsünk, minden tudományos működésnek, minden tudományosan felállított tételnek, mindenkor az állam érdekeihez és igényeihez kell alkalmazkodnia. Aki ezt nem veszi tekintetbe, azt az „államra veszélyes elemnek” nyilvánítják. Ilyenformán természetesen állandóan konfliktusok keletkeznek, amelyek a tudósok és tudományos foglalkozást űző szovjetpolgárok helyzetét valósággal tarthatatlanná teszik. A proletár diákság pedig a közvetlen haszon jelszavát hangoztatva, a tanügyi hatóságokkal harcolva harcol az objektív kutatás elve ellen. Amiből az államnak nincsen haszna, azt el kell pusztítani. A magasabb kultúra szempontjából ez a felfogás végzetes.

Még veszedelmesebbek azonban a proletárkultusz megnyilatkozásai művészi téren. Itt is megnövekedtek és keresztül is vitték a legmesszebbmenő politizálást és pedig elsősorban a film és a színház kebelében. A proletárkultusz törvényei értelmében a film és színház feladata, hogy az „osztály-öntudatot még élesebben felszínre hozza” és hogy a bolsevizmus érdekében folyó propagandát szolgálja. A „proletár művészetnek” néhány ilyen klasszikus példájával az utóbbi hu-

szonót év alatt az egész világnak alkalma volt megismerkednie. Egészen kevés kivételtől eltekintve — ezek közé tartozik a moszkvai opera — valamennyi bolsevik színpadból politikai szöveget csináltak, amelyek a politikai igazgatás céljait szolgálják. A szerző helyébe igen sok esetben valamilyen formában a „közösség” lépett, a drámai anyagot pedig többé nem az emberi élet kiapadhatatlan tárából merítik, hanem a propaganda igényeinek megfelelően válogatják meg.

Nem kétséges, hogy a világ színházi szerző-nagyságai, Shakespeare és Schiller, éppen úgy mint Dante és Tolstoj a színházat nem egyszer tették heves szellemi, sőt politikai csaták színterévé. Ők azonban a művészi törvények betartásával mindig az általános és mindenütt érvényes legmagasabb cél érdekében dolgoztak. A szovjet-szerző azonban kizárólag a pártpolitika síkjában mozog. Alakjai a filmben és színpadon egyaránt a „gáz kapitalista”, a paraszt és a „fenséges proletár”. A jónak és rossznak kirívóan elütő fekete fehér színekkel való megrajzolása urálja egészen valószínűtlen mértékben a szovjetországi film és színház valamennyi termékeit. Hogy ennek a merev formának a sivárságát enyhítse, a szovjetművészet egészen szokatlan technikai módszerekhez nyúlt. A színészeknek szabad rögtönözniük. A rendező pedig tömegeket dob a színpadra: embereket, állatokat, rekvizitumokat, filmet, hangszórót és plakátokat, valamint a statisztikát, technikát rajzokat és óriásfelvételeket válogatás nélkül egyaránt segítségül hívja. A kizárólag színpadtechnikai kérdések, mint pl. forgószínpad, mozgó háttér, súlyasztók, szabadhátter legalább olyan fontos drámai elemek, mint a „szerző” szavai, aki igen sok esetben nem is egy individuum, hanem a politizáló közösség. A szovjet-színház mindent magában foglal: revüt, cirkuszt, varietét és kabarét, valamint szónoki emelvényt és tömegarányt. Ez a színház nem ismer semmiféle fegyelmet és nincsenek törvényei sem. Nem ragadja magával hallgatóságot és nem jut el annak lelkeig. Csúpan az ösztönre s értelme hat — izgat

A proletárkultusz hatása alatt eddig még aligha alkottak egyetlen valóban művészi remeket. Az egykor egész világon annyira megcsodált és utólríhatatlannak tartott orosz színművészet, amely hallatlan lelki fegyelmézettségével és tökéletes belső egységével az emberi lélek legrejtettebb mélységeibe is be tudott hatolni, nem tehetett egyebet, engednie kellett a brutális erőszaknak. Az „orosz leiket” számították a színpadról és filmről.

De nem tud a proletárkultusz egyetlen komoly jelentőségű zenei alkotást sem felmutatni. És a szovjetköltészet is csupán az állam és anyag dicsőítésére szolgál. Ilyenformán a proletárkultúra nem egyéb, mint a kommunizmus belső erőinek kényszerű megnyilatkozási formája.

Más kérdés azonban, hogy sikerült-e a bolsevizmusnak az orosz leiket kioltani. Erre a kérdésre leginkább maguk a bolsevisták tudnának feleletet adni és hogy ez a felelet mi lenne, az nem kétséges, mert alig hihető, egyetlen komoly bolsevista is lenne, aki őszinte meggyőződéssel merné állítani, hogy a bolsevizmus minden részében azonos volna Oroszországgal.

Dr. Szabó László. (MN)

KISÉRTETVONATOK

— Látomás a tengerparton —

(A Könyök-csatorna partján, július hó.) A békés esti órákig, amikor majd a nap tüzes golyója ott messze nyugaton a tengerbe csúszik, még sok időnk van. Künn fekszik a dűnék puha homokján. Álomszerűen szép minden. A lusta, álmos semmittevésnek abban a jótékony állapotában vagyunk, amely az ébrenlét és álom határmegyéjén van. A homokbucok mögött, melyek pompás védelmet nyújtanak a szél ellen, futnak a vasúti sínek a móló felé és — legálább is nekünk úgy tetszik — a vonatok egymás után, szakadatlanul, menetrendszerű pontossággal robognak.

Halljuk a mozdonyok nehéz szuszogását. Tehervonatoknak kell lenniük; egyenkint legalább 25 megrakott kocsi. Vajjon mit visznek?

Minden 18 percen újabb vonat robog el a buckák mögött és órák óta tart már ez a végtelen robogás, olyan pontossággal, hogy akár óránkat is igazíthatnánk ezután. De vajjon mit visznek?

Alig fordul be az egyik vonat a móló felé futó kanyarba, már robog is a másik elő. Szinte háborzongatóan hat ez a pontosság. A legtökéletesebb azonban az egész dologban, hogy a megszámlálhatatlan sok vonat közül egyetlen egy sem tér vissza. Talán csak nem kísértetvonatok? Mint azok a csempészvonatok voltak, amelyeket annakidején egy amerikai filmben láttunk? Amelyek minden éjszaka áthaladtak egy kis állomáson, mindig ugyanabban az irányban és sohasem tértek vissza. Senki sem tudta, honnan jönnek, hova

mennek és mit visznek!

Vajjon a mi kísértetvonatunk tükrei is felderítetlen marad-e? Tizennyolcpercenként egy vonat, legalább huszonöt megrakott vagonnal! Sem kezdete, sem vége ennek az állandó, örjítő robogásnak! Ez egész olyan-nak tűnik, mintha látomás lenne...

Amerikai és angol hadianyaggal és élelmiszerekkel megrakott vonatok voltak; egyenesen a tengerbe rohantak, amely kegyetlen következetességgel nyelte el egyiket a másik után. Tizennyolc percenként egy 25 vagonból álló vonat. Egy óra alatt négyet, egy nap leforgása alatt pedig nyolcvanot, összesen 2000 vagonnal!

Csak látomás volt.

Ez a látomás azonban a valóságot szemlélteti. Ennyi a németek által elsüllyesztett angol hajóter átlaga. Naponta 2000 vagon!

Ebből a számból világosan kitűnik az is, hogy mit jelent, a tengerészeti kérdésekben nem igen jártas olvasó előtt az a kissé érthetetlen szó, hogy „bruttóregisztertonna”.

Az elsüllyesztett napi átlag ugyanis 22.000 bruttóregisztertonna, ami 31.000 rakománytonnának felel meg, ez viszont 31 millió kilogrammot, azaz 2000, egyenként 15 tonnás vasúti teherkocsi rakományát jelenti.

A háború kitörése óta 12 millió bruttóregisztertonna hajóteret süllyesztettek el a németek. Hogy ez a szám milyen elképzelhetetlenül nagy, azt akkor látjuk, ha fenti számítás alapján kiszámítjuk, hogy az nem kevesebb, mint 1 millió színültig megrakott vasúti kocsit jelent.

Szeptember 16-án kezdődnek Nagyváradon a Szigligeti Színház előadásai

Putnik Bálint szinigazgató nyilatkozik társulata máramaroszigeti vendégszerepléséről

A Szigligeti-színház szerdán befejezte máramaroszigeti vendégjátékát. Sajnos, a szigeti kirándulás sem erkölcsi, sem anyagi tekintetben nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Jó kezdet után a nemzetközi események következtében erősen megcsappant a színház látogatottsága. Emiatt Putnik Bálint szinigazgató az eredeti tervtől eltérőleg nem is játszotta végig a július hónapot.

A kitűnő nagyváradai szinigazgató a következő nyilatkozatot tette munkatársunknak a máramaroszigeti vendégjátékáról:

MINDEN ÖSSZEJÁTSZOTT A SIKER MEGAKADÁLYOZÁSÁBAN

— Mindenekelőtt a hála és elismerés hangján kell megemlékezni dr. Ráthy Béla polgármesterről, aki nagy szeretettel és megértéssel fogadott minket és pártfogásának köszönhető, hogy a társulat tagjai meg tudták küzdeni a rendkívüli viszonyok miatt beállott nehézségekkel. A megértő támogatás következtében a bérletezésnél szép eredményeket tudtunk felmutatni, eleinte a nagyközönség széles rétegei is szívesen jártak színházba, de a hadiállapot kihirdetése után az elsőítélés és a légiriadók okozta feszültségben igen gyakran még a bérletesek is távolmaradtak az előadásoktól. Fokozta a nehézséget az a körülmény, hogy a románok lebontották a nyári színház épületét s így az előadásokat a városi moziban kellett megtartani. Az időjárás sem volt kedvező: állandóan ömlött az eső s ez is hátrányosan befolyásolta a közönség színházhozjáró kedvét.

— Néhány darabban azonban mégis számottevő sikerünk volt — folytatta nyilatkozatát Putnik Bálint. — Az Erzsébet és a Gyergyói bál több táblásházat vonzott. A Bukaresti kalandnak meglepetésszerűen nem volt közönségsikere. A prózai darabok iránt kis érdeklődés mutatkozott.

Itt azzal az értesülésünkkel egészíthetjük ki a szinigazgató nyilatkozatát, hogy a Bukaresti kaland-dal kapcsolatban Nagyváradon is elterjesztett hírek, amelyek szerint egy magasállású személyiség közbelépése folytán tartózkodott volna a közönség a darab megtekintésétől, nem felelnek meg a valóságnak.

NYÁRI SZABADSÁGRA MENT A TÁRSULAT

Putnik Bálint a máramaroszigeti előadások befejeztével szabadságra ment, de ő maga a szünetben nem pihen, mert a jövő évad társulatának végleges megszervezésén kell fáradoznia.

BÁNK BÁN-NAL KEZDŐDIK AZ ÉVAD

A jövő évi állandó nagyváradai színházzal kapcsolatban Putnik Bálint a következőket mondotta:

— Az eredeti terv szerint úgy volt, hogy a jövő évi együttes Nagyváradon vagy Gyulán kezd meg előadásait. Betanuló állomásnak tekintettük volna ezt, ahol hat hétig tartózkodott volna a társulat. Jelenleg azonban az a helyzet, hogy a kamara még mindig nem döntött végleg-

sen a másod-állomás kérdésében. Ha tehát megfelelő kezdő állomást nem kapnánk, úgy szeptember 16-án Nagyváradon kezdeném meg a jövő évadot. Természetesen a társulat már szeptember 1-én összejönne, de két

héten keresztül csak próbákat tartanánk és körülbelül hat darabot kifogástalanul beállítanánk. Bármikor is kezdjük Nagyváradon az évadot, a nyitó előadásban a *Bánk bánt* adjuk elő.

Kitűnő erők az új társulatban

A továbbiakban a következőket mondotta Putnik Bálint:

— Jövőre sokkal kedvezőbb körülmények között indul a színház, mert már megszerkeztem öt operettújdon-ság és három prózai újdon-ság előadásának jogát. Ezek az operettek: *Fiatalság bolondság*, *Becskekerki menyecske*, *Fityfrity*, *Tizedák kérése*, *Ilyenek a férfiak*; prózai darabok pedig: *Négy asszonyt szerettek*, *Színház*, *Román*. Ezenkívül pompás kiállításban felújítjuk a *Vig özeveg* halhatatlan operettjét.

Ezután az igazgató a jövő évi társulat összetételére vonatkozólag nyilatkozott.

— Örömmel közölhetem, — mondotta, — hogy sikerült leszerződtenem Radnóti Évát, az ország legelső koloratur énekes primadonnáját, Jurik Julesit, aki *Az ördög nem alszik* című darabban nagy sikerrel vendégszerepelt Nagyváradon; Mórny Lucy drámai hősnőt és vigjátéki primadonnát, Feleki Sárít, a budapesti Andrassy-uti színház prózai naivját, Koltay Arankát, a most fel-tűnt husz éves táncos primadonnát

továbbá Majláty Gabit, Telek Icát és Rhédelyi Kátót, a színművészeti akadémia jelesen végzett, tehetséges növendékeit. A szerződötlettel férfiak közül megemlítem Márki Géza fiatal lírai szerelmeit, Kozma Andor és Solymossy Imre táncoskomikusokat, Bakos István tenorista bonvivánt, Juhász Lajos prózai színészt, azon-kivül négy kitűnő táncos boyt. Tár-gyalásba vagyok az ország egyik legjobb anyaszínésznőjével és még néhány elsőrendű erővel, akiknek

Miért fontos Izland megszállása Észak-Amerikának?

Továbbra is Izlandon maradnak az angol csapatok

Stockholmból jelenti a NTI: Illetékes londoni helyen közölték, hogy az izlandi megszálló brit csapatok továbbra is a szigeten maradnak. (MTI)

Amszterdamból jelenti a NTI: Churchill az angol alsóházban szerdán nyi-

latkozatot tett Izland szigetével kapcsolatban. Az amerikai intézkedést — mondotta Churchill — a brit nézettel teljesen egyetértően hajtották végre. Az amerikai haderőkön kívül brit erők is maradtak Izlandon és így jó összhangba hozhatják a két hatalom érdekeit. Izland megszállása az Egyesült Államok számára annyiban is fontos, amennyiben nemcsak a segédeszközök Nagybritanniába való szállítását teszi lehetővé, hanem az Egyesült Államokat abba a helyzetbe hozza, hogy gondoskodjék arról, hogy ezek tényleg el is jussanak Angliába. A két hatalom haditengerészetének is együtt kell működni. (MTI)

latkozatot tett Izland szigetével kapcsolatban. Az amerikai intézkedést — mondotta Churchill — a brit nézettel teljesen egyetértően hajtották végre. Az amerikai haderőkön kívül brit erők is maradtak Izlandon és így jó összhangba hozhatják a két hatalom érdekeit. Izland megszállása az Egyesült Államok számára annyiban is fontos, amennyiben nemcsak a segédeszközök Nagybritanniába való szállítását teszi lehetővé, hanem az Egyesült Államokat abba a helyzetbe hozza, hogy gondoskodjék arról, hogy ezek tényleg el is jussanak Angliába. A két hatalom haditengerészetének is együtt kell működni. (MTI)

latkozatot tett Izland szigetével kapcsolatban. Az amerikai intézkedést — mondotta Churchill — a brit nézettel teljesen egyetértően hajtották végre. Az amerikai haderőkön kívül brit erők is maradtak Izlandon és így jó összhangba hozhatják a két hatalom érdekeit. Izland megszállása az Egyesült Államok számára annyiban is fontos, amennyiben nemcsak a segédeszközök Nagybritanniába való szállítását teszi lehetővé, hanem az Egyesült Államokat abba a helyzetbe hozza, hogy gondoskodjék arról, hogy ezek tényleg el is jussanak Angliába. A két hatalom haditengerészetének is együtt kell működni. (MTI)

BALLAY SÁNDOR

Holland-India és az orosz viszály

Irta: Wilhelm Schulz

Tokió, július hó.

(A Magyar Lapok levelezőjétől.) A német-orosz háború kitörésének mindent háttérbe szorító szenzációja többek között elterelte Japán közvéleményének érdeklődését a japán-holland-indiai kereskedelmi szerződés fejleményeiről is. Ez a tény nem meglepetés, hisz régi dolog, hogy Japánnak úgyszólván ősi „szívügye” volt mindig az orosz Birodalom. Batavia, Sörabaya, Java és Szumatra a japán-ság számára csupán földrajzi fogalmakat jelentettek minden tartalom nélkül, de a muhdeni csata emléke élő valóságként él még ma is minden japán emlékezetében.

Karbinról, vagy akár a legkisebb mandzsú-orosz határközségről is sokkal többet tud minden japán, mint Bah szigetről. Oroszország és mindaz, ami ezzel a mammutbirodalommal függ össze, Japán köznapi élete számára is mindig reális valóság volt ezernyi összefüggésben. Ezzel szemben Holland-India, mint a japán kormány déli politikájának iránya, csak most ment át egy kissé a köztudatba.

Az orosz háború kitörése a legnagyobb szenzáció erejével hatott Japánban is, — háttérbe szorította a tömegek előtt a holland-indiai kér-

dest, — de csak a tömegek előtt.

A japán diplomácia most különös érdeklődéssel tekint Holland-India felé és erős kíváncsisággal várják Holland-India magatartását a mai napokban. Holland-India eddig ugyanis azzal érvelt állandóan a japán kormány képviselői előtt, hogy nem szállíthat Japán számára olajat, gumit és más egyéb hadifontosságú nyersanyagot, mert fennáll annak a lehetősége, hogy a leszállított áruk nagyrésze az orosz szibériai vasútvonal felhasználásával Németországba jut el. A kereskedelmi tárgyalások eddig ezen a ponton mindig megakadtak és soha a megvalósulás stádiumába nem juthattak.

Japán körök most különösen érzékenyen kíváncsiak Holland-India magatartására. Holland-India helyzete most nagyon nehéz, mert vagy szállít, vagy elutasítja a szállításokra vonatkozó japán ajánlatokat. Ha elutasítja, akkor csak egy módon teheti ezt meg: úgy, hogy teljesen színt vall.

Az elutasításra más indokot, helytálló indokot nagyon nehéz lenne felhozni, lehetetlenség is, mert Japán mindig lojálisan viselkedett a holland gyarmattal szemben, — a nyílt színvallás pedig akkor is hátrányos lesz Holland-India számára, ha a japán közvélemény minden idegszáldával az orosz-német eseményeket figyeli is...

Hirdessen a Magyar Lapokban

Belvárosi mozgóban

OlajvárosAz amerikai filmgyártás remeke!
Clark Gable, Spencer Tracy, Claudette Colbert, Hedy Lamarr.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

Nagy dolog a szerelemvidám mese, fordulatok cselekmény. Zene.
Luise Ulrich, Victor Staal, John Hiesters.
rendes helyárak.
A 9 órás előadásra ingyen nyeremény egy életnagyságu fej plakett.

Apolló filmszínházban

Pénteken indul

Kabos Gyula és Perczel Zita
legjobb vígjátéka**Budai cukrászda**Csütörtökön utoljára: **Nem gyerekjáték****Julius 16-án életbelép az új vasúti díjszabás**

Július 16-ától kezdve az államvasúton megváltoznak a szállítási díjak s 12 százalékkal emelik a rendes és kedvezményes személytarifákat, a bérletjegyek árát, továbbá a poggyászviteldíjakat is. Az alábbiakban közöljük a különböző jegyfűzetek, hetijegyek és bérletjegyek új árát.

A rendelet szerint négy oda-visszatámaszra érvényes munkás jegyfűzet ára a III. osztályon 10 kilométerig 90 fillér, 15 kilométerig 1 P 20 fillér, 20 kilométerig 1.60 P, 27 kilométerig 2.70 P, 30 kilométerig 3.70 P, 40 kilométerig 4.90 P, 50 kilométerig 6.20 P, 60 kilométerig 7.30 P, 70 kilométerig 8.60 P, 80 kilométerig 9.40 P.

A rendes munkás hetijegyek, amelyek hétnapos utazásra jogosítanak, 10 kilométerig 1.60 P, 15 kilométerig 2.10 P, 20 kilométerig 2.70 P, 27 kilométerig 4.66 P, 30 kilométerig 6.50 P, 40 kilométerig 8.60 P, 50 kilométerig 10.80 P, 60 kilométerig 12.70 P, 70 kilométerig 15.— P, 80 kilométerig pedig 16.60 P-be kerül. Ugyanez a hetijegy hat napos utazásra 10 kilométerig 1.30 P, 15-ig 1.80 P, 20-ig 2.20 P, 27 km-ig 3.90 P, 30 km-ig 5.50 P, 40 km-ig 7.40 P, 50 km-ig 9.30 P, 60 km-ig 10.80 P, 70 km-ig 12.90 P, 80 km-ig 14.20 P.

A tanuló havi jegyek ára a III. osztályon 10 km-ig 2.40 P, 15 km-ig 3.40 P, 20 km-ig 4.— P, 27 km-ig 5.40 P, 30 km-ig 7.40 P, 40 km-ig 10.80 P, 50 km-ig 13.40 P, 60 km-ig 17.50 P.

A bérletjegyek ára.

A rendes áru összvonalas bérletjegy ára 1 évre a II. osztályon 2850 P, a III. osztályon 1850 P. A keleti csoporton a II. osztály 1750 P, a III. osztály 1250 P. A nyugati csoporton a II. osztály 1350 P, a III. osztály 900 P. Az erdélyi csoporton a II. osztály 1100 P, a III. osztály 800 P.

A mérsékeltáru összvonalas jegy ára 1950 P a II. osztályon és 1550 P a III. osztályon. A keleti csoporton 1300 P, illetve 1000 P, a nyugati csoporton 950, illetve 800 P, az erdélyi csoporton 950 P, illetve 650 P.

A havi részletekben fizethető éves bérletjegy ára a II. osztályon 1950 P, a III. osztályon 1550 P. A keleti csoportban 1300, illetve 1000 P, a nyugati csoportban 950, illetve 650 P.

Frenczel Sándor**tűkőr és üvegsziszolda**Tábla-üveg nagy raktár
Képkerekezés**Falburkoló üvegcsempék gyári lerakata**

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

gati csoportban 950, illetve 800 P, az erdélyi csoportban 950, illetve 650 P, a felvidéki csoportban 950, illetve 650 P a bérletjegyek évi ára.

A 400 kilométeres vonalbérletjegy ára a II. osztályon 1050 P, a III. osztályon 700 P. A 300 kilométeres ára

900, illetve 600 P, a 200 km-es ára 700, illetve 460 P.

A 200 kilométeres balatoni havi vonalbérletjegy a II. osztályon 57, a III. osztályon 45 P. A Velence-tavi havi vonalbérletjegy a II. osztályon 45 P, a III. osztályon 30 P.

Litvinovot is mozgósította a szovjet**Anglia és a Szovjetunió együttműködését akarják létrehozni**

Amszterdamból jelentik a NTI: Litvinov volt szovjet külügyi népbiztos az angoloknak szánt angolnyelvű rádióbeszédében azt kívánta, hogy Nagy-britannia és a Szovjetunió fejtsse ki a lehető legteljesebb együttműködést. — Minden csapás, amelyet az angolok és a Szovjet most mér Németországra, tiszteres hatást jelent mint később. Churchillt nagy államférfinek mondtotta, aki szilárdan elhatározta és meg is mondta a világnak, hogy Anglia nem szedeti rá magát, bár Német-

ország megkísérelte. (MTI)

Berlinből jelentik a NTI: A berlini sajtó Litvinov volt szovjet külügyi népbiztosnak, a politikai életben való újabb megjelenésével kapcsolatban megjegyzi, hogy Stalin azért hívta vissza, hogy értékesítsék ismeretségét Londonban és Washingtonban. Litvinovnak az ő zsidó köreiből állítólag ugyanazt a szerepet szánták, mit a görögkeleti egyháznak, amelynek megengedték az istentiszteletek tartását. (MTI)

GAZDASÁGI ÉLET**Rendezi a kormány a bányászok régóta húzódozó ügyét**

A Magyar Távirati Iroda jelenti A bányai munkásság másfél évtizede sürgeti azoknak a rendelkezéseknek megváltoztatását, amelyek a magyar bányász nyugdíjbiztosításban fordulnak elő. A kormány most nagyjelentőségű lépést tett és elhatározta, hogy

a járulékos és tartalékhiányt akként tünteti el, hogy a termelés és a vámkülföldi behozott bányatermékek után teljesebb állapít meg.

Ennek mértéke a bányatermék árának négy százalékánál nem lesz magasabb. A hivatalos lap csütörtöki száma közli a kormány rendeletét, amely a fedezet előteremtéséhez a szükséges felhatalmazást megadja.

Jelenleg százhusz millió pengő a hiány, amelyet százötven millió pengőre kell értékelni.

Ennek törlesztéséhez évi hatmillió 346 ezer pengő szükséges. A legközelebb időn belül megjelenik a belügyminiszter rendelete is, amely a bányai munkásságnak a bányanyugdíjbiztosítás reformjára irányuló kívánságait messzemenően megvalósítja. Ennek a legfontosabb rendelkezései az alábbiak:

*A várakozási idő megrövidül. Eltűntetik azt az igazságtalanságot, hogy a biztosítási járulékok a bérrekhez és a szolgáltatás a biztosítási alaphoz igazodik. A már járulékos részesülő munkásság nyugdíjbiztosítási pótléka ötven százalékra emelkedik. A családi járulékos gyermekek számával arányosan**emelkedik. Intézményesítik az egészségvédő és gyógyeljárásokat.*

Mindezek a rendelkezések azt a célt szolgálják, hogy a nehéz és veszélyes munkát végző bányamunkások méltó szolgáltatást élvezhessenek.

Életbelép az ipari anyaggazdálkodási járulék.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny csütörtöki száma közli a minisztérium rendeletét, amely szerint az iparügyi miniszter az ipari anyaggazdálkodás személyi és dologi kiadásainak fedezése céljából az ipari anyaggazdálkodás körébe tartozó nyersanyagokat, üzemanyagokat ipari anyaggazdálkodási járulékkal terhelheti meg. A járulékos mértéke az áru értékének 5 százalékát nem haladhatja meg. Ugyanakkor jelenik meg az iparügyi miniszter rendelete, amely megállapítja, hogy mely anyagokat milyen mértékű járulékos terhel, amit kinek, mikor és milyen módon kell fizetni.

Európa ideai gabonatermő területei meghaladják a tavalyi rekordot.

Európa ideai gabonatermő területei jóval nagyobbak, mint az elmúlt évben és felülmúlják az 1934—35 évi 31 millió hektáros rekordot, — mint a római nemzetközi mezőgazdasági intézet megállapította. Tavasz elején a vetés sokkal jobban állott, mint az elmúlt évben, — bár sok helyen az

árvizek és téli károk nagyobb károkat tettek. Az 1941 évi gabonatermés valószínűleg jelentősen magasabb lesz, mint az előző két esztendőé. Az előző két esztendőé termés volt. A kanadai búza kiesését az elkövetkező évben még annyira sem fogja tehát megérezni Európa, mint az idén.

Aláírták a magyar-bolgár árucseretárgalomra vonatkozó egyezményt.

Szóliából jelenti a MTI: Jungheer-Arnóthy Mihály magyar követ és a bolgár küldöttség elnöke szerdán aláírta a kölcsönös árucseretárgalomra vonatkozó bolgár-magyar egyezményt. Az egyezmény 300 millió lévas keretben irányoz elő mindkét ország részére 1942. júliusig.

Versenyárgyalási hirdetmény

Nagyvárad thj. város polgármestere 18323—1941. szám alatt a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Nagyvárad thj. város polgármestere nyilvános versenyárgyalást hirdet a nagyváradj gróf Teleki Pál-utcaán a Szent László-tér és Arany Janos-utca közötti szakaszán elvégzendő kiskocka burkolási munkálataira. A teljes szövegű hirdetmény és annak mellékletei (ajánlati minta, feltételek, költségvetés) a városrendezési ügyosztálynál (városháza 2. em. 2. sz.) a hivatalos munkanapokon 11—14 óráig megtekinthetők és beszerezhetők. — Ajánlatokat csakis a hivatalos úrlapon lehet tenni. A szabályszerűen kiállított, felbélyegzett és felszerelt ajánlatok zárt és lepecsételt borítékban „Ajánlat a 18323—1941. sz. ajánlati hirdetményben közölt gróf Teleki Pál-utca burkolási munkálataira” felirattal 1941. július 10-án délelőtt 11 óráig személyesen vagy posta útján a városi kitanácssteremben (városháza I. em. 1. sz.) nyújtandók be. Az ajánlatok felbontása ugyanott 11.30 órakor lesz. Ajánlattevők ajánlatuk összegének megfelelő 2 százalékos bánatpénzt készpénzben, vagy letétre alkalmas értékpapírokban a városi főpénztárban tartoznak letétbe helyezni. A bánatpénz letételét igazoló nyugta az ajánlatához csatolandó. Nagyvárad, 1941. július 8-án. Dr Gyapay, polgármester.

Vichybe várják Darlant

Vichyből jelenti az OFI: Darlan tengernagyot, aki július 7. óta Franciaországban tartózkodott, csütörtök éjféle Vichybe várják. (MTI)

Nagy fűtőanyag megtakarítást ér el, ha régi fafűtéses cserépkályhát Hardmuth rendszerre vagy vegyes fűtésre átrakatja.**TESTA cserépkályha lerakat**

Szaniszló utca 25.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD
SZILAGYI DEZSO-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem örzünk meg és nem
 adunk vissza

NEMET KULTURINTEZMÉNY NAGYVÁRADON. Szeptember elején német nyelv- és irodalom-tanfolyam kezdődik Nagyváradon, amelyet a most városunkba érkezett *Karlkindler* tanügyi tanácsos, a német akadémia lektora fog vezetni. Külön nyelvtanfolyamok lesznek kezdők, haladók és fejlettebb nyelvkészségűek számára. Ettől különállóan tart *Karlkindler* tanár irodalmi tanfolyamokat, beszélgetési órákat és más kultúr-előadásokat a közönség kívánságához képest. A tanfolyamokat a hívatásuk teljesítésében elfoglaltak részére az esti órákban fogja a vezetőtanár megtartani, de lesznek délelőtti és délutáni leckeórák is a jelentkezők óhajának megfelelően. Az első tanfolyam szeptember elejétől január végéig tart, a második február elején kezdődik és június végén fejeződik be. Résztvételi díj heti két óra esetén 6 pengő az egész tanfolyamra. A jelentkezőket 25-ös, legfeljebb 30-as csoportokra fogják osztani, hogy minden egyes hallgatóval kellőképpen foglalkozni lehessen a jelentkezés és a tanfolyam helyére vonatkozólag későbbi közlések fogják a közönséget tájékoztatni. Ugyanott olvasótermet is berendeznek majd, idővel kölcsönkönyvtárt is. Az intézmény, amely alkalmas fog nyújtani a német nyelv elsajátítására és német irodalmi ismeretek szerzésére, politikai jellegű propagandával nem fog foglalkozni, hanem kizárólag kulturális célokat szolgál.

Széleskörű kinevezések a tanügyi, statisztikai és társadalombiztosítási hivataloknál. Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny csütörtöki száma közli a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak és főként a tanügyi és statisztikai hivatalok és a társadalombiztosító körébe eső kinevezéseit.

VILLAMOS ÉS TEHERAUTÓ KARAMBOLJA: EGY HALOTT, OT SÜLYOS SEBESÜLT. Budapestről jelenti a Magyar Országos Tudósító: Szerdán este a Bethlen-utca és a Dembinsky-utca kereszteződésénél a 46-os villamos összeütközött egy tehergépkocsival. A villamos kisiklott a sínekből és egy oszlopnak ütközött. A tehergépkocsi felfutott a járdára és elütötte *Szentesi Éva* 22 éves varrónőt, aki azonnal meghalt. A balesetnek még öt súlyos segesültje van.

Vitéz Somogyvári Gyula művei:

Virágzik a mandula köve 6— P
 Ne sárgulj, fűzfa! „ 8:50 P
 Es Mihály harcolt „ 8— P
 Mégis élünk . . . „ 7— P
 „ fűzve, „ 5— P

Kaphatók könyvosztályunkban.

VÁLTOZÁS A MADRIDI MAGYAR KOVETSÉG VEZETÉSÉBEN. Budapest. A magyar Távirati Iroda jelenti. A Kormányzó a külügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére, vitéz *Andorka Rezső* rk. követ és meghatalmazott miniszteri címmel és jelleggel felruházott elsőosztályú követségi tanácsost, a madridi m. kir. követség vezetése és a Spanyolországra kiterjedő követi megbízatása alól felmentette. Egyidejűleg *Ambró Ferenc* rk. követ és meghatalmazott miniszteri címmel felruházott első osztályú követségi tanácsost a madridi követség vezetésével és a Spanyolországban való képvisellel követi minőségben megbízta.

Elischer Pál Nagyváradon. Nagyvárad. Saját tud. *Elischer Pál* miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi miniszterium utosztályának vezetője Nagyváradra érkezett és az Államépítészeti Hivatalban folytat megbeszéléseket. Csütörtökön délelőtt felkereste dr. *Gyapay László* helyettes polgármestert és a biharhágói közut ügyében folytattak megbeszéléseket.

JELENTKEZZENEK A NYUGDIJASOK OTBA IGAZOLVÁNYAIKÁR. Nagyvárad thj. város polgármestere 26395—1941. sz. alatt a következő felhívást tette közzé: Felhívom mindazokat a városi nyugdíjasokat és kegydíjasokat, akik mind-ezideig a városi pénztárból kapják nyugdíjaikat, hogy ideiglenes OTBA igazolványaik átvétele végett f. évi július hó 11. 12. és 14. napjain d. e. 11—14 óráig a számvevőségnél város-háza, földszint 2. sz. szobájában jelenjenek meg, avagy betegségük esetén megbízottjaikat küldjék el. Nagyvárad, 1941. július 10. Dr. *Gyapay* s. k. h. polgármester

A Kereskedelmi Csarnok közleményei: I. Kérjük összes tagtársainkat, hogy cégünknel megüresedett bármilyen kereskedelmi alkalmazotti állást szíveskedjenek titkári hivatalunknál szóban, írásban vagy telefonon (13—36) bejelenteni. — II. Benito Mussolini téri színházunk javítási munkálatait kiirtuk. Az érdekelt építőiparhoz tartozó szabályszerű jogosítvánnyal rendelkező iparosok (kőműves, festő, mázó, bádogos, stb.) a kiírást titkári hivatalunkban megkaphatják. A munka elnyerése iránti pályázatok a kiírás alapján folyó hó 20-ig adhatók be. A munkák elnyerőit írásban fogjuk értesíteni.

KOLOZSVÁR VÁROSA HATSZÁZ INGATLANÁT KOVETELI VISSZA Kolozsvárról jelenti a MTI: A kormány rendelete lehetővé tette a román uralom alatt elidegenített vagy kényszerhelyzet miatt eladott ingatlanok visszakövetelését. A kolozsvári telekkönyvi hivatalhoz eddig több, mint ezer bejelentés érkezett, köztük 600 Kolozsvár városé, amely a megszállás alatt elidegenített valamennyi ingatlanát visszaköveteli.

Felhívjuk a nagyváradai faipari szakosztály tagjait a közeljövőben meginduló 40 órás kalkulációs és könyvelési tanfolyamra. Jelentkezzenek a szakosztály helyiségében lehetőleg minél nagyobb számban, hogy az óra beosztás ilyenformán előnyösebben beosztható legyen. Résztvételi díj 4 pengő. — Jelentkezni lehet: hétfő, szerda és pénteken az esti órák alatt 7—8-ig 1941 július 20-ig szakosztály elnöksége. **TEMETÉS.** *Tóth Ferenc* úridivatkereskedő 57 éves korában meghalt. Temetése pénteken 4 órakor lesz a Steinberger kápolnából. — Erdélyi „Concordia”.

Tisztelettel hozzuk a né. utazóközönség tudomására, hogy ismét megindítottuk a társasgépkocsijaratot

Nagyvárad-Tasnád között. Forgalomba állítottuk továbbá a reggeli (6 órai) Nagyvárad-Margitta közötti járatot.

Kérjük továbbra is a né. közönség szíves pártfogását.

Nagyvárad Autóbusz Vállalat Kft.

Autóbuszaink menetrendje:

ind. Nagyváradról	6, 10, 17, 17.19	órákor
érk. Margittára	8, 12, 19, 19.21	„
„ Tasnádra	„ 20.30	„
ind. Tasnádról	5.30	„
„ Margittáról	6, 7, 7.13, 16	„
érk. Nagyváradra	8, 9, 9.15, 18	„

SZERZŐDÉS JÖTT LÉTRE OLASZ- ÉS NEMETORSZÁG KÖZÖTT AZ ÚJ KÖZÖS HATÁR MEGÁLLAPÍTÁSÁRA.

Berlinből jelenti a NTL: Julius 8-án a külügyi hivatalban szerződést kötöttek Németország és Olaszország közt. A szerződés meghatározza az új közös határt. A határt véglegesen egy német-olasz határbizottság állapítja meg. A bizottság már a közeljövőben megkezdi működését (MTI).

A Székely Hadosztály tiszte. Lőrinczy Mózes vezetőtiszte betegszabadságra utazott. Az ügyek vitelét *Kozma Lajos* nyug. alvezredes vette át helyette. Fogad: minden kedden, csütörtökön és szombaton, délelőtt 10—12 óráig, Rákóczi-ut 16. szám alatti lakásán. — Ugyanott átvehető a leérkezett fényképes igazolványok.

SZOMBATON ÉRVÉNYÉT VESZTI A DÉLVIDÉKEN A DINÁR. Budapestről jelenti a MTI: A Magyar Nemzeti Bank közhírré teszi, hogy a dinár bankjegyek és érmék törvényes fizetési jellege a visszafoglalt délvidéki területen 1941 július 12. napján éjjelkor szűnik meg.

102 éves korában meghalt özv. Hinléder Fels Guidóné. Székelyudvarhelyről jelenti: Ritka magas korban halt meg Székelyudvarhely egykori híres törvényszéki bírójának. *Hinléder Fels Guidónak* özvegye, altörzsi *Mike Karolina*, aki 102 éves kort élt meg. A nagyszony hosszú életen át példadárja volt a nemes, tiszta, szép magyar asszonnyá lettek. Özv. *Hinléder Fels Guidóné* már hosszabb ideig betegeskedett, s a halál vasárnap váltotta meg szenvedéseitől. Temetése kedden volt, általános, nagy részvét mellett Székelyudvarhelyen. Gyászolják: gyermekei: dr. *Hinléder Fels Jenő* volt háromszékmegei (jelenleg komáromvármegyei) tiszti főügyész, dr. *Hinléder Fels Ernő* ügyvéd, volt orszgy. képviselő, dr. *Hinléder Fels Ákos* volt udvarhelymegyei tiszti főügyész, orszgygyűlési képviselő és kiterjedt nagy család.

A JOBBOLDALI HAJTÁS MIATT BIZTOSÍTJA TAGJAIT A KERÉKPÁROS SZÖVETSÉG. Budapestről jelenti a MTI: Julius 6-án Magyarországi területének legnagyobb részén életbelépett a jobboldali közlekedés A Kerékpáros Szövetség felhívja a kerékpárosok figyelmét, hogy saját érdekében biztosítsák magukat. A szövetség tagjai biztosítva vannak a halált, vagy állandó rokkantságot előidéző balesetek ellen. A kártérítés ezer-ezer pengő. A balesetbiztosítás díja a szövetségi tagsági díjjal együtt 1942 május elejéig mindössze 2.50 pengő (két pengő 50 fillér).

A Hegyközség lépéseket tesz egységes szőlő telepítésére

Nagyvárad. Saját tud. A Hegyközség választmánya csütörtökön délután 12 órakor választmányi ülést tartott a Kereskedelmi Iskolában. Az ülésen megtárgyalták azt a memorandumot, amelyet a földművelésügyi miniszteriumhoz intéztek *Ermellék és Várad* környékének egységes szőlőfajával való betelepítésére. Néhány héttel ezelőtt szakértő járt ezeken a vidékeken, akinek tapasztalatai és tanácsai alapján elkészítették a memorandumot. A Hegyközség választmánya hétfőn ismét összeül, hogy véglegesen határozzon ebben a kérdésben.

Zsebtolvajt fogtak a Hottya temetésén Nagyvárad. Saját tud. *Hottya Gusztáv* temetésén hatalmas tömeg vándorolt össze. A zsufoaltságot használta fel *Orosz István* nevű helybeli cigány zsebtolvajlások véghezvitelére. Midőn azonban a második ember zsebében turkált, rajta vették. Észrevették és átadták a rendőrnek, aki bekísérte a kapitányságra. Kihallgatása során tagadott, majd midőn meghallotta, hogy letartóztatják, töredelmesen bevallotta tettét. Előzetes letartóztatásba helyezték és átadták a járásbírósnak.

ELFOGTÁK A FELESEGGYILKOS TISZTVISELŐT. Budapest, a Magyar Országos Tudósító jelenti: A rendőrség elfogta *Schmeger Miklós* magántisztviselőt, aki beismerte, hogy féltékenységi jelenetek után feleségét több fejszecsapással ölte meg.

Tilos a rubelt bevinni Romániába. Bukarestből jelenti a MTI: A szerdai hivatalos lap megtiltja, hogy a rubelt bevigyék Romániába. Ugyanakkor elrendelték, hogy a visszafoglalt területeken fizetési eszközként a leit vezessék be. A rubel pénzeket be kell szolgáltatni. Az átváltási árfolyamot a pénzügyminiszter és a nemzeti bank később fogja megállapítani.

VALÓTLAN HIRTERJESZTÉSÉRT UJABB ZSIDÓ EMBERT TARTÓZTATTOTT LE A RENDŐRSÉG. Nagyvárad. Saját tud. *Groszmann Sándor* izr. cipészszegéd többek előtt és többiben olyan kijelentéseket tett, hogy az oroszok elfoglalták *Kassát*, Magyarországon általános mozgósítás van és még egy sereg olyan valótlán hírt, amelyek a köznyugalom és a közrend megbortásására alkalmasak. *Groszmann* előállították a kapitányságon és kihallgatása után valótlán hír terjesztésének vétsége miatt előzetes letartóztatásba helyezték, majd átadták az ügyészségnek.

Átkisérték az ügyészségre a Hottya-gyilkosság vádlottait

Óriási részvét mellett temették el a tragikus végetért hentesmestert. — Marhucné szabadlábra helyezték

Nagyvárad. Saját tud. Óriási részvét mellett temették el szerdán délután 5 órakor a borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolt és kirabolt Hottya Gusztáv hentesmestert. A közpórház kápolnája körül ezrekre menő tömeg várta a gyászmenet indulását, hogy hozzácsatlakozva kifejezze azt a részvétét, mely a szomorú alkalommal városszerte megnyilvánult a súlyos esapást ért család iránt. A hatalmas tömeg zárt sorokban teljében elrepte a főtérre. Az érekeporosít a Húsiparosok Szakosztályának tagjai kézen vitték. Két gyászkoCSI halmozva telt meg koszorúkkal és virágokkal s a gyászoló család után négy autó és mintegy harminc konflis haladt. A gyászszertartást P. Henz Aurél kapucinus atya és Mellau István pápai kamarás végezték. *Míg a menet a Rulikovszky-temetőhöz ért, állandóan csatlakozott a temetéshez a résztvevők serege.*

A sírnál megható jelenetek között búcsúztatta a halottat Széplaki elnök a húsiparosok nevében. A mélyen síjtolt család és nagyszámú tagjaival szemben mulhatatlanul maradt meg a város részvéte.

Marhuc Lajos nem tudott szabadulni Ecsedi hatása alól

Tegnap már megírtuk, hogy a nyomozás újabb fordulatot vett, amennyiben a rendőrség őrizetbe vette Marhuc Lajost, Ecsedi mostohatestvérét és feleségét. Szerdán délután Marhuc Lajost és feleségét hallgatta ki a rendőrség. Először Marhuc Lajosné került sorra. Részletesen kikérdezték az ügyre vonatkozólag, de az asszony semminemű felvilágosítással nem tudott szolgálni. A gyilkosság és az előző kísérleteket az ő bevonása nélkül tervezték ki és hajtották végre. Arról sem volt tudomása, hogy Ecsedi közölte-e az urával gyalázatos terveit. Kihallgatása után azonnal el is bocsátották a rendőrségről, mivel egyetlen terhelő adat sem merült fel ellen.

Utána Marhuc Lajos került sorra. Vallomásáról jegyzőkönyvet vettek fel. Rongyos ruhájú, ápolatlan, piszkos külsejű. Kabátja több helyen be van szakadva, az egyik lába kint lóg a cipőből. Látszik rajta, hogy az események erősen megtörték. Csendes, bánatosan válaszol a feltett kérdésekre s folyton azt hangoztatja, hogy ő nem akart semmi rosszat, sőt minden erejével azon volt, hogy elhárítsa a tervezett gyilkosságot.

Elmondja, hogy körülbelül négyöt héttel ezelőtt vetette fel előtte Ecsedi László mostohatestvére azt a gondolatot, hogy disznóeladás ürügye alatt egy gazdag mézáróst kellene kicsalni a szőlőben lévő lakására, ott végezni vele, a pénzt elszedni és a holttestet a kútba dobni.

„Ide ne jöjjön többet!”

— Hogyan osztozkodtak volna meg a pénzen? — tették fel neki a kérdést.

— Ezt nem beszéltük meg, — hangzott a válasz.

Marhuc a továbbiakban elmondta azt, hogy ő több ízben tiltakozott és kérte Ecsedit, hogy álljon el a tervétől. Ilyenkor azonban Ecsedi állan-

dóan leütéssel fenyegette.

— A gyilkosságot megelőző kísérleteknél mi volt a szerepe?

— Blezsán László esetében — meséli Marhuc, — a pincében kellett volna várakoznom, de én ellátoztam hazulról. Elműt Ecsedi meg is fenyegetett. Néhány nap múlva Blezsán egyedül jött ki a Kissötétág 7. szám alatti lakásomra s én akkor figyelmeztettem, hogy ide ne jöjjön többet, mert nincsenek disznóim, legfeljebb a kutyámat tudom eladni.

— Szabó Lajost fényt vártam a verandán, nem a pincében. Elmentem hazulról azzal az ürüggyel, hogy a feleségemet kereselem s mikor mintegy óra múlva visszatértem, megdöbbenve láttam, hogy még mindig nem mentek el, hanem Ecsedivel

együtt lefeküdtek a fűbe. Ekkor pálinkával kínáltam meg őket. Ecsedi ezután a pincébe igyekezett lecsalni Szabót, de én határozottan ellent mondtam.

— Folyó hó 5-én Ecsedi hazajött és ott maradt egész éjszaka. Amikor 6-án Hottya Gusztávval együtt ismét megjelent, én éppen a ház hátuljánál tartózkodtam, feleségem jött értem. elmentünk hazulról. Hottyát tehát nem is láttam. Másnap délután ismét jelentkezett Ecsedi, aztán rövid idő múlva elment. Egy fél óra sem telt el és Hottya hozzátartozói érdeklődtek az eltűnt ember feiói. Akkor vettem észre, hogy a kút belül véres s így találtuk meg a holttestet. Nem sokkal ezután a detektívek is megjelentek.

Marhuc nem volt otthon Hottya meggyilkolásánál

Marhuc vallomásának ellenőrzésére ismét kihallgatták Ecsedi Lászlót, aki először vallomásában azt állította, hogy mostohatestvére sem tudott a tervezett gyilkosságokról. Most, midőn a fejére olvasták, hogy hazudott, szenttelen arccal, kifejezéstelen szemekkel nézett maga elé, majd a legnagyobb nyugalommal, az őszinteség látszatát keltve felelt a feltett kérdésekre.

Elmondotta, hogy egy hónappal ezelőtt igyekezett rávenni mostohatestvérét a rablógyilkosságra. Tagadja Marhucnak azt az állítását, mintha leütéssel fenyegette volna egy alkalommal is.

— Hottya kicsalásáról tudott Marhuc? — kérdezték

— Előző este elmondtam a mostohabátyámnak, — mondja Ecsedi — Rácz kihozza Hottyát De ő már kijelentette, hogy nem marad otthon. Midőn értesült arról, hogy Hottya megérkezett, feleségével együtt el is ment hazulról sógorához

— Marhucné nem tudott semmiről? — kérdezték ezután.

— Az asszony mit sem sejtett, — mondja Ecsedi. Viszont Rácz és Szentmiklósi arról nem tudtak, hogy mostohabátyámat beavattam a tervbe

— A gyilkosság utáni napon, mi-

dőn felkerestem Marhucot, megérdeklődte tőlem, hogy mi történt tegnap, mire azt válaszoltam, hogy semmi.

Vallomása végén közölték Ecsedivel, hogy áldozatát éppen most temetik.

— Mit szól hozzá? — tették fel neki a kérdést — Nem érez semmit?

— Mit tehetek? — hangzott a monoton hangú, érzék nélküli válasz.

— Nem érez lelki-furdalást? Ezen a kérdésen egyideig gondolkozott, majd színtelen hangon ezeket mondotta:

— Egész éjjel nem aludtam. Gondolkoztam, hogy most mit tegyek Nagyon bánom.

A vallomások elhangzása után tisztázták a törvény körülményei, a megelőző kísérletek, valamint a rablógyilkosságban és a gyilkossági kísérletekben résztvevő személyek minősítései. Ecsedit előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság és rablás, Rácz Imrét, mint tettestárs, Szentmiklósi Istvánt és Marhuc Lajost gyilkosságra és rablásra való szövetkezés vádjá miatt előzetes letartóztatásba helyezték.

Mind a négyőjüket csütörtök délután átkisérték a királyi ügyészségre.

SPORT

A NAC és a Törekvés közösen rendezik meg a SzVSE vendégjátékát

Előzőleg NAC ifj. — Bástya ifj. Erdély bajnokságáért

A Törekvés és a NAC vezetősége megegyezett abban, hogy a Szegedi Vasutas Sport Club vendégjátékát közös rendezésben tartják meg s egybekapcsolják a városunkba kitűzött NAC ifj. — Bástya ifj. Erdély kerületi bajnoki döntővel.

Az SZVSC komoly játékerőt képvisel, amit bizonyít, hogy felverekedte magát az NB első osztályába. Az újdonsült NB I. csapat meg akarja mutatni, hogy megérdemli ezt a helyet.

Viszont a Törekvés is komolyan készülődik. A piros-feketék valószínűleg 5 NAC-játékost kapnak kölcsön. Vardayról, Szurdiról, Mihokról, Krauszról és Haláúriól volna szó. Ezek szerint a következő csatársor állna ki

Gözner, Mosko, Mihok, Krausz, Haláti.

Ez az ötös már komoly feladatra képes és nehéz dolga lesz a szegedieknek, ha győzni akarnak.

A NAC és Bástya ifjusági az Erdély bajnokság döntőjében

Szerdán az MLSZ táviratot intézett Kovács László egyes bíróhoz, amelyben értesítik, hogy az erdélyi kerület ifjusági bajnokságáért a döntőt a NAC és a kolozsvári Bástya csapatai játsszák le, kétfordulós rendszerben, pont- és gólerányra menő küzdelemben. Az első mérkőzés július 13-án Nagyváradon, a visszavágó pedig július 20-án Kolozsváron kerül lebonyolításra

A jobb eredményt elérő csapat résztvesz Eudapestben az országos ifjusági bajnokság döntőjében.

Tekintve, hogy az MLSZ nagy súlyt helyez az utánpótlásra, a mérkőzésnek nagy fontossága van.

Vasárnap döntenek a NB I. létszámáról

Budapestről jelentik: Az MLSZ Országos Tanácsa vasárnap ül össze először. Ezen az ülésen tárgyalják le a Nemzeti Bajnokság beosztását, valamint az 1941/42-es bajnoki esztendő kiírását.

Most dől el tehát, hogy 14-es, vagy 16-os lesz az NB I. jövő évi csoportja. Megállapítják ugyanakkor az NB II. és NB III csoportjának számát és a csoportok létszámát. Ugyancsak az Országos Tanács dönt a visszatért Erdély és visszafoglalt Délvidék bajnoki beosztásáról.

Minket Nagyváradiakat az első osztály beosztása kevésbé érdekel. Nem is akarnak állástfoglalni sem a 14-es, sem a 16-os létszám mellett. A NAC helye biztosítva van, a többi egyelőre melléke.

Az NB II beosztásánál már a Törekvés révén erősebben érdekelve vagyunk. A munkáscsapat a debreceni csoportban akar játszani s a Tanács valószínűleg teljesíti is ezt a kívánságot.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknél 25 százalék engedmény

Adás-vétel

Ültözködni jól és olcsón csak Molnár használt férfiruha üzletéből lehet, Bem tér 1, udvarban Magas árakat fizetek használt ruhákért. 702

Aranyat, brillianst, ezüstöt magas aron veszek, órák, ákszert javítok. Gyenge István ékszerész, Rakóczi ut 19.

Hilánfélé

Fizetővendégnek mennék augusztus hóra hegyes-erdős vidékre, hol szabad fürdő is van. Ajánlatokat „Tisztviselő-nő” jellegre a kiadóba kérek. 790

Állást nyec

Tanulót fizetéssel felvesz Samarjai kárpitos, Rimanóczy-u. 12. 771

Gépirónót, perfekt magyar, román öskeresztényt azonnalra felveszek. — Lipcei ügyvéd, Szaniszló u. 14. 796

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. környorgó gépen, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.